

Personar med ruslidingar

Samarbeidsavtale mellom (...) kommune og Vestland tannhelseteneste

INNHALD

1.0 Generelt om samarbeidsavtaler	3
2.0 Samarbeidsavtale med (...) kommune	3
2.1 Føremål med avtalen	3
2.2 Evaluering og kvalitetsindikatorar	3
2.3 Målgruppe	3
3.0 Partane sitt ansvar og plikter	5
3.1 Vestland tannhelseteneste	5
3.2 (...) kommune	6
4.0 Grunnlag og prinsipp for samarbeidet	8
5.0 Avtalesignering	9
6.0 Avtaletilpassing	10
7.0 Vedlegg	11
1. Kvalitetsindikator	12
2. Samtykkeerklæring	13
3. Tilbod om undervisning til tenesteområda i kommunen – personalet	16
4. Personvern	17

(revidert oktober 2023)

1.0 Generelt om samarbeidsavtalar

Samarbeidsavtalar med kommunane i Vestland skal sikre at Vestland tannhelseteneste kan gje eit regelmessig og oppsøkande tilbod til barn og unge (0-20 år), personar med psykisk utviklingshemming over 18 år, langtidssjuka i institusjon og heimesjukepleie, personar med ruslidingar, personar i fengsel og flyktingar, asylsøkarar og familiesameinte busett i statlege mottak. Tannhelsetilbodet skal vere oppsøkande og regelbunden og førebyggjande tiltak skal prioriterast før behandling.

Vestland tannhelsetenesta har ei eiga [nettside for samarbeidspartane](#) til tannhelsetenesta der kommunar og andre finn meir informasjon.

2.0 Samarbeidsavtale med (...) kommune

2.1 Føremål med avtalen

Samarbeidsavtalen skal sikre at brukarane får tilpassa og gode tann- og munnhelsetenester, uavhengig av bustad, diagnose og sosial bakgrunn. Samarbeidsavtalen skal bidra til reduksjon av skilnad i helse generelt og tannhelse spesielt for målgruppa.

2.2 Evaluering og kvalitetsindikatorar

Tannhelsetenesta skal årleg vurdere det faglege innhaldet i samarbeidsavtalen. Ved endringar i avtaleteksten, skal tannhelsetenesta informere kommunane. For å gjere det førebyggjande arbeidet kunnskapsbasert, skal vi bruke kvalitetsindikatorar i samarbeidet, sjå vedlegg.

2.3 Målgruppe

Personar med ruslidingar som

- er under legemiddelassistert rehabilitering (LAR) eller heroinassistert behandling (HAB).
- tar i mot bestemte kommunale helse- og omsorgstenester.

Retten til tannhelsehjelp for pasientar i LAR og HAB

Pasientar som er under legemiddelassistert rehabilitering eller heroinassistert behandling har rett til nødvendig tannhelsehjelp frå den offentlege tannhelsetenesta. Nødvendig tannhelsehjelp er gratis når den rusavhengige har vore, eller er meint å skulle vere, i LAR eller HAB i tre månadar samanhengande.

Rett til tannhelsehjelp for rusavhengige som tar i mot tenester etter helse- og omsorgstenestelova

Rusavhengige som tar i mot tenester som nemnt i helse- og omsorgstenestelova § 3-2 første ledd nr. 6, bokstav b og § 3-6 nr. 1 og 2 har rett til nødvendig tannhelsehjelp frå den offentlege tannhelsetenesta. Dette gjeld følgande tenester:

- personleg assistanse, medrekna praktisk bistand, opplæring og støttekontakt
- pårørandestøtte, i form av avlastningstiltak

[Rettleiar for saksbehandling](#) (Helsedirektoratet) inneheld meir informasjon om kva som typisk ligg i dei ulike tenestene.

Når det gjeld pårørandestøtte, vil det vere dei pårørande til den rusavhengige som tar i mot tenester, for eksempel i form av avlastning, på grunn av deira tyngande omsorgsoppgåver ovanfor den rusavhengige.

Nødvendig tannhelsehjelp er gratis når den rusavhengige har tatt i mot, eller er meint å skulle ta i mot dei kommunale helse- og omsorgstenestene, minst ein gong i veka i tre månader eller meir.

Særleg om nødvendig og forsvarleg tannhelsehjelp

Behandlinga som den offentlege tannhelsetenesta gir, skal sikre at pasientane oppnår akseptabel oral helse. Dette inneber at brukaren ikkje har smerte, ubehag eller alvorlege lidningar i munnhola, at brukaren har tilfredsstillande tyggefunksjon og at brukaren kan kommunisere og ha sosial omgang utan problem som skuldast tennene. Tannhelsepersonalet må alltid gjere ei individuell vurdering av kva som er nødvendig og forsvarleg tannbehandling for pasienten, og tilpasse behandlinga deretter.

Sjå meir om nødvendig tannbehandling i rettleiaren [God klinisk praksis i tannhelsetjenesten](#) (Helsedirektoratet).

3.0 Partane sitt ansvar og plikter

(...) kommune og Vestland tannhelseteneste skal samarbeide for å kunne gje pasientar i målgruppa eit heilskapleg og samordna tenestetilbod (jf. helse- og omsorgstenestelova og tannhelsetenestelova).

3.1 Vestland tannhelseteneste

1. Tannhelsetenesta skal delta i faste samarbeidsmøte med relevante etatar og einingar i kommunen ein gong i året. Tannhelsetenesta er ansvarleg for møteinnkalling og referat.
2. Tannhelsetenesta har ansvar for å gje tilsette i kommunen fagleg støtte, opplæring og rettleiing etter dei til ei kvar tid gjeldande tilrådingane for god oral helse/tannhelse.
3. I samarbeidsmøte skal det utarbeidast ein systematisk plan/tema for gjensidig opplæring, rettleiing og fagleg støtte (vedlegg).
4. Kvar tannklinikk/-klinikkområde skal utnemne ein kontaktperson som har ansvar for samarbeidet med rustenesta.
5. Tannklinikken opprettar journal og kallar inn pasienten når kommunen har levert utfylt samtykkeerklæringsskjema (vedlegg) om at brukar har takka ja til gratis tannhelsetenester.
6. Tannhelsetenesta skal sikre at brukaren får nødvendig undersøking, diagnostikk og tannbehandling i tråd med «[Veileder for god klinisk praksis i tannhelsetjenesten](#)» (IS-1589, Helsedirektoratet).
7. Tannhelsetenesta skal gje kontaktperson relevant informasjon om brukarane, for eksempel plan for vidare behandling og oppfølging av utført tannbehandling.
8. Tannhelsetenesta skal gje skriftleg tilbakemelding til aktuell kommunal teneste om det som er relevant etter kvart besøk hos tannhelsetenesta, som for eksempel kva tiltak som er nødvendige for at brukaren kan oppnå og sjølv bidra til å oppretthalde akseptabel oral helse. Tilbakemeldingane frå tannhelsetenesta skal sikre at rustenesta, i samråd med tannhelsepersonellet, kan bidra til å motivere og hjelpe brukar med eigenomsorg som kosthald og tann- og munnstell.
9. Tannhelsetenesta skal legge til rette for at nødvendig tannbehandling blir utført til tider som passar brukaren og på ein måte som gjer det enklast mogleg for både pasient/brukar og tenestestad å bruke tilbodet.
10. Tannhelsetenesta har prosedyrar for korleis vi handsamar personopplysningar frå kommunen, slik at sensitiv informasjon ikkje kjem på avvegar.

3.2 (...) kommune

1. Aktuelle personar frå rusomsorga i kommunen skal delta i dei faste samarbeidsmøta som tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune kallar inn til.
2. I samarbeidsmøte skal det utarbeidast ein systematisk plan/tema for gjensidig opplæring, rettleiing og fagleg støtte (vedlegg).
3. Kommunen skal sikre at munn- og tannstell inngår i kommunen sin opplæringsplan og i brukarane sin individuelle plan/pleieplan.
4. Rustenesta utnemner ein kontaktperson som har ansvar for samarbeidet med den lokale tannklinikken.
5. Kommunen skal sikre at alle brukarar, som etter lova har rett til gratis tannhelseteneste hos tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune, får informasjon om tilbodet. Kommunen formidlar informasjon om dette i vedtaket til brukaren. I vedtaket opplyser kommunen brukaren om at tannhelsetenesta vil få nødvendige personopplysningar, med mindre brukaren set seg mot dette.
6. Kommunen må sikre at brukaren har årleg stadfesting og samtykkeerklæring (vedlegg) som gir rett til gratis tannbehandling. Den aktuelle tenesta skal gå gjennom samtykkeerklæringsskjema (vedlegg) med alle brukarar som har rett på offentleg tannhelsetenester. Kommunen har ansvar for å levere signert og fullstendig utfylt samtykkeerklæringsskjema til tannklinikken for dei brukarane som har takka ja til tannhelsetenesta sitt tilbod. Brukaren fyller ut side 1 og 2 på samtykkeerklæringsskjema, og den kommunale tenesta side 3. Eventuell medisinsliste og aktuelle helseopplysningar skal også leggjast ved samtykkeerklæringsskjema før tenesta sender inn skjema til tannklinikken. Kommunen og tannklinikken skal avtale korleis ein best løyser innsending/levering av skjema til tannklinikken på samarbeidsmøte og notere det under punktet tilpassing av avtale.
7. I tillegg til å informere om nye brukarar, så skal kommunen informere tannklinikken når det er brukarar som ikkje lenger har rettar (avslutta vedtak) eller brukarar som ikkje lenger ønsker å ta i mot tilbodet, brukarar som har flytta eller som er døde.
8. Når kommunen endrar eller avsluttar vedtak som fører til at pasienten ikkje lenger har rettar i den offentlege tannhelsetenesta, så skal kommunen sikra at pasienten blir gjort kjent med det og støtte pasienten med å oppsøke vidare oppfølging i offentleg eller privat tannhelseteneste.
9. Kommunen skal i desember kvart år sende summert tal på e-post til tannklinikken om kor mange brukarar som har takka nei til tannhelsetenesta sitt tilbod i inneverande år.
10. Kommunen skal sikre at relevant og rett informasjon om brukaren sin helsetilstand og medikamentbruk blir gitt til tannhelsetenesta saman med samtykkeerklæringsskjema.

11. Der brukaren har utfordringar med å møte på tannklinikken, bør tannklinikken og rusomsorga i samarbeid finne gode løysingar.
12. Der brukar med psykisk sjukdom, rusliding eller alvorleg somatisk sjukdom har barn, bør kommunen tilvise desse borna til tannhelsetenesta då dei kan ha høg kariesrisiko. Brukar bør også få tilbod om hjelp til å ta vare på tannhelsa til barnet. Sjå meir i [Nasjonal faglig retningslinje for tannhelsetjenester til barn og unge 0-20 år](#) (Helsedirektoratet).

4.0 Grunnlag og prinsipp for samarbeidet

- Brukaren sitt behov skal vere styrande for samarbeidet.
- Samarbeidet mellom kommunen og Vestland fylkeskommune skal sikre at brukaren får god informasjon, samtykker til behandlinga og blir tatt med på avgjersler som har noko å seie for eiga helse.
- Samarbeidet skal sikre at brukaren kan oppretthalde ei god oral helse. Dette inneber at brukaren:
 - ikkje har smerte, ubehag eller alvorlege lidningar i munnhola
 - har tilfredsstillande tyggefunksjon
 - kan kommunisere og ha sosial omgang utan problem der dette skuldast munn- og tannhelse.
- I møte med personar med ruslidingar, skal alle behandlast rettferdig og med respekt.
- Vi prioriterer førebyggjande tiltak før behandling og det er eit mål at den enkelte, i størst mogleg grad, skal vere i stand til å ta vare på si eiga tannhelse.
- Samhandlinga mellom Vestland fylkeskommune og kommunen er prega av ønske om kontinuerleg forbetring av tannhelsetilbodet til målgruppa.
- Samarbeidet er forankra i toppleiinga i Vestland fylkeskommune og kommunen. Alle som jobbar med målgruppa for avtalen er kjend med den.
- Vestland fylkeskommune og kommunen arbeider kunnskapsbasert og har fokus på å identifisere positive og negative faktorar som verkar på tannhelse.
- Tidleg innsats og tverrfagleg samarbeid sikrar at vi når alle som treng tannhelsetenester.
- Det skal vere låg terskel for partane til å ta kontakt med kvarandre.
- Tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune bør delta i arbeidet med individuelle planar/pleieplanar der dette er aktuelt.

5.0 Avtalesigning

Avtalen må reviderast ved endring i lovverk, organisering og anna som er avgjerande for samarbeidet. Avtalen blir automatisk forlenga med eitt år om gongen, med mindre anna er meldt frå om skriftleg. Avtalen gjeld fram til ny avtale blir utarbeidd og tatt i bruk.

(...) kommune

*Vestland fylkeskommune –
tannhelsetenesta*

dato

*underskrift, representant frå
kommunen*

*underskrift, representant frå
tannhelsetenesta*

6.0 Avtaletilpassing

Noter her om det er nødvendig med endringer eller tilpassingar i avtalen (dato og signatur frå begge partar):

7.0 Vedlegg

1. Kvalitetsindikator

2. Samtykkeerklæring

3. Tilbod om undervisning til tenesteområda i kommunen - personalet

4. Personvern

1. Kvalitetsindikator

For å kunne følgje med på om samarbeidet bidrar til betre tannhelse til målgruppa, skal følgjande indikatorar nyttast:

Indikator	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Dekningsgrad <i>(tal pers. i mål- gruppa/tal pers. behandla)</i>						
Personar innkalla som ikkje møter						
Talet på tenner med karies- erfaring (DMFT)						

2. Samtykkeerklæring

Namn: _____

Adresse: _____

Personnummer: _____

Telefon: _____ Ønsker timeinnkalling på SMS: _____

For brukar:

Du/verje har fått informasjon om at du har rett på gratis nødvendig tannbehandling hos den offentlege tannhelsetenesta.

Kryss av:

- Eg takkar ja til tilbod om gratis tannbehandling.**
 - Eg samtykker i at tannhelsetenesta og rustenesta kan utveksle informasjon om min helsetilstand og eventuelt medisinbruk som har innverknad på tannhelsa og tannbehandling.
 - Rustenesta skal fylle ut side 2 og levere samtykkeskjemaet til tannklinikken.
 - Om du ønsker å trekke samtykket til tilbod om tannbehandling, må du informere kommunen din om det.
 - Retten til gratis tannbehandling varer så lenge du tar i mot gitte tenester etter helse- og omsorgstenestelova eller er under LAR eller HAB.

- Eg takkar nei til tilbod om gratis tannbehandling.**

Om du ikkje ønsker tilbod om tannbehandling no, men vil ta i mot tilbodet ved eit seinare høve, vil du ikkje miste retten til tannbehandling. Du må då skrive under på ny samtykkeerklæring der du takkar ja.

Kva kan den offentlege tannhelsetenesta tilby?

Tannbehandlinga du får tilbod om tar sikte på å gje deg ei akseptabel oral helse og at du i størst mogleg grad er i stand til å ivareta di orale helse. Tannbehandlingaren din vurderer kva behandling som vil vere nødvendig og fagleg forsvarleg for å gje deg ei akseptabel oral helse. Vurderinga skal vere i tråd med Helsedirektoratet sin rettleiar, "God klinisk praksis i tannhelsetenesta – ein rettleiar i bruk av fagleg skjønn ved nødvendig tannbehandling". Akutt tannbehandling, førebyggjande tiltak og opplæring i ta vare på munn- og tannhelsa di vil bli prioritert først før anna nødvendig behandling.

Vi kan ikkje gi deg nokon lovnadar om spesifikke behandlingsformer. Viktige faktorar for kva behandling som er mogleg å tilby deg er dine evner til å sjølv ta ansvar for kosthald, tobakksvanar, tann- og munnstell og å følge opp behandlinga.

Lause protesar kan i nokre tilfelle vere eit riktig behandlingsval ved behov for erstatning av tapte tenner. Det er ikkje aktuelt å erstatte alle tapte tenner.

Dato: _____

Underskrift: _____

Vestland fylkeskommune behandlar personopplysningane dine etter personopplysningsloven § 1-3 og personvernforordninga sin artikkel 6 nr. 1, bokstav e og artikkel 9 nr. 2, bokstav h. Vi behandlar personopplysningane dine som er nødvendig for å utføre våre lovpålagte oppgåver. På våre internettsider finn du informasjon om vår behandling av personopplysningane (Tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune sin personvernerklæring).

Dersom brukaren takkar ja, ber vi om at kommunen fyller ut og stadfester:

Tenesteområde/avdeling: _____

Kontaktperson: _____

Telefonnr. til tenesteområde: _____

Kva gruppe har brukaren rettar etter (hak av i korrekt boks):

- Personar som på grunn av rusmiddelavhengigheit tar i mot tenester etter helse- og omsorgstenestelova § 3-2 første ledd nr. 6, bokstav b:
 - *Personleg assistanse, medrekna praktisk bistand og opplæring og støttekontakt*
- Personar som på grunn av rusmiddelavhengigheit tar i mot tenester etter helse- og omsorgstenestelova § 3-6 nr.1 og 2:
 - *Pårørandestøtte, i form av avlastningstiltak*
- Personar som er under LAR eller HAB

Oppdatert medisinaliste ligg vedlagt ved innsending av samtykkeerklæring:

- Ja
- Nei, fordi _____

Relevante helseopplysningar/diagnosar: _____

Tenestene har vart i meir enn tre månadar:

- Ja
- Nei, men tenestene er forventet å vare i meir enn tre månadar

Brukar får gratis nødvendig tannbehandling på offentlig tannklinikk når samtykkeerklæring av året er levert til tannklinikken. Dersom brukar ikkje møter til avtalt time hos tannhelsetenesta sender tannhelsetenesta tilbakemelding om dette til rustenesta. Tannhelsetenesta sender først ny time til brukar når nytt samtykkeerklærings skjema er tatt i mot.

(elektronisk utgåve: vlfk.no/tannhelse)

3. Tilbod om undervisning til tenesteområda i kommunen – personalet

Kompetanseoverføring: Det er eit aukande behov for kompetanse på tannhelsefeltet. Den offentlege tannhelsetenesta skal organisere førebyggjande arbeid innan tannhelse, og skal difor ha fokus på rettleiing og undervisning om tannhelse til pleie- og omsorgspersonell og til andre som gir tenester til personar med ulike behov.

Tannhelsetenesta har ansvar for å gje tilsette i kommunen fagleg støtte, opplæring og rettleiing etter dei til ei kvar tid gjeldande tilrådingane for god oral helse/tannhelse.

I samarbeidsmøte blir det utarbeidd ein systematisk plan for gjensidig opplæring, rettleiing og fagleg støtte slik at omsorgspersonell har nødvendig kunnskap til å ivareta den enkelte brukar si orale helse. Kommunen skal sikre at munn- og tannstell inngår i kommunen sin opplæringsplan og i brukaren sin individuelle plan/pleieplan.

Ønsker de undervisning i år:

JA

NEI

Dersom JA:

Korleis ønsker de at undervisninga skal gjennomførast (samla/avdelingsvis osv.) og kven er ansvarleg?

Ønska tidspunkt for undervisning:

Dersom NEI:

Kvifor:

Dato:

Underskrift: _____

Dette er eit ledd i kvalitetssikring og dokumentasjon, jf. samarbeidsavtalen sitt punkt 3.0 – Partane sitt ansvar og plikter.

4. Personvern

Vestland fylkeskommune samlar inn personopplysningar som er nødvendige for å utføre våre lovpålagte tenester. Dei innsamla data om deg er trygge hos oss. Har du spørsmål om vår behandling av dine personopplysningar, kan du kontakte oss på www.vlfk.no eller på tlf.: 05557.

